

Un terròs

(ALDC, III, 709. Un terròs)

El mot més general per a ‘massa petita i compacta de terra que generalment s’aixeca llaurant’ és *terròs*, der. de *terra* més un suf. preromà - $\delta\kappa\kappa\iota\omicron$ (*DECat*), que en cat. occ. es pronuncia amb [e], *t[e]rròs* (11 ocurrences), però més freqüentment amb [a], *t[a]rròs* (72 ocurrences) per la marcada tendència en aquell bloc dialectal a obrir la [e] en posició inicial (com *sancer* ‘sencer’, *jagant* ‘gegant’); coneix les var. *esterross* 23, amb aglutinació del segment *es-* per la relació amb *esterrossar*; *terro*[θ] 132, 139, d’afinitat aragonesa; *darròs* 157; *terró* 188 i *tarró* 143, amb canvi de sufix, com *terroc* i *torroc* 87, 93, 94, 100; *torròs* 69, 70, 71, 89, 90, 123, 127, 158, 159, 160, 188, amb assimilació vocàlica; *terrossa* (var. *torrossa* 14) és el femení. El ross. *turre* és creditor de l’oc., on podria ser d’origen preromà, més que una extensió semàntica de *torre*.

Altres mots de menys extensió o de caràcter local són: *gleva* ‘terròs aplegat’ (< llat. GLEBA), origen compartit amb l’alg. *queva* 85, que és manlleu al sard *kèvva*, *kèba*, on és der. de GLEBA encreuat amb CREPARE ‘esclafar’ (var. *terra glevada* 168); *tormo* 138, 139, que també significa ‘penyal isolat’, probablement d’origen preromà (< *TURMO), mot compartit amb l’arag., congènere de *turma* ‘tòfona, testicle’ i *turmell*; *gassó*, probablement de l’ar. GARS ‘esqueix d’un vegetal’; *mutxoc* 23 sembla un der. de **matxar* ‘esclafar’ (cf. mall. *fer matx* ‘destrossar’).

Des d’una perspectiva geolingüística notem la gran extensió de *terròs*, amb les seves var., el tribut de l’alguerès *queva* al sard i l’afinitat de *terroc* amb l’arag.

Són mots normatius *terròs* i *gleva*, des del DG₁, 1932.

